

ВІДГУК

кандидата мистецтвознавства, в.о.доцента кафедри баяна та акордеона

Національної музичної академії імені П. І. Чайковського

ЗАЙЦЯ ВІТАЛІЯ МИКОЛАЙОВИЧА

та Заслуженого діяча мистецтв України, кандидата мистецтвознавства,

професора кафедри народних інструментів

Одеської національної музичної академії ім.А.В.Нежданової

МОРОЗЕВИЧ НІНИ ВАСИЛІВНИ

на творчий мистецький проєкт творчого аспіранта кафедри бандури

Національної музичної академії імені П. І. Чайковського

БУГИ ОЛЬГИ ПАВЛІВНИ

**«КОСТЯНТИН МЯСКОВ: ВОКАЛЬНА І БАНДУРНА ТВОРЧИСТЬ
У СФЕРІ НАРОДНО-ІНСТРУМЕНТАЛЬНОГО ВИКОНАВСТВА»,**

поданий до захисту на здобуття ступеня доктора мистецтва

за спеціальністю 025 «Музичне мистецтво»

Будь-яке дослідження визначається цінним та доцільним завдяки пріоритетності проблематики, яка є основою його змістовно-концепційного плану та практичного призначення. Від другої половини ХХ століття бандурне мистецтво виходить на позиції академічної музичної культури у своїй виконавській, композиторській, методико-педагогічній та науковій творчості. Це переконливо демонструють досягнення різних виконавських шкіл, поки що не численний, але самобутній, високохудожній оригінальний бандурний репертуар, у тому числі, створений в річищі передових композиторських новацій кінця ХХ – початку ХХІ століть, а також цікаві наукові розробки останнього десятиріччя.

На наш погляд, творчий мистецький проєкт Ольги Буги, приурочений до 100-річчя від дня народження композитора Костянтина

Мяскова, пов'язаний не тільки з ювілейною датою українського композитора. Він цілком відповідає сьогodнішнім потребам бандурного виконавства у збереженні та створенні високопрофесійного оригінального репертуару. Творча особистість Костянтина Мяскова – талановитого композитора (про що свідчать додані в додатку творчі характеристики метрів музичного мистецтва), неймовірно скромної і безкорисної людини, відіграла в академічному становленні бандури одну з важливіших ролей. Він став одним з перших, що почав створювати твори для бандури великих форм, роблячи опору на український фольклор у своїх композиторських пошуках.

Музичні твори К. Мяскова написані кілька десятиліть тому, являють собою репертуарну основу для сучасних бандуристів на всіх етапах професійного становлення. Тому найпершим завданням творчого проєкту Ольги Буги полягає у збереженні, систематизації бандурного репертуару авторства К. Мяскова, та його репрезентації через свою виконавську та педагогічну діяльність. Адже творча спадщина К. Мяскова, на сьогodнішній день, не є широко досліджуваною.

Практичною стороною проєкту стало створення антології творів для бандури К. Мяскова. Дане зібрання демонструє практичні навички аспірантки до каталогізації та систематизації нотних матеріалів. Всього зібрано 67 творів, здійснено їх комп'ютерний набір, та поділ на три частини антології. О. П. Буга продемонструвала практичні можливості використання сучасних технологій у роботі з нотними матеріалами. Всі набрані нею ноти доступні на сайті VanduraSpace.com – онлайн-бібліотеці, яка є одним з реалізованих проєктів Ольги. Також оригінальним рішенням став підбір відеоілюстрацій до творів композитора та розміщення у збірках антології QR-кодів для їх перегляду. Для бандурних збірок це є нововведенням. В цілому проведена колосальна трудомістка робота.

Наукова складова роботи представлена у формі наукового обґрунтування творчого мистецького проєкту. Дане обґрунтування відповідає вимогам, містить усі необхідні складові: анотації українською та англійською мовами, вступ, три розділи, висновки, список використаних джерел та додатки. У вступі підкреслено актуальність теми дослідження, сформульовано мету й завдання роботи, об'єкт і предмет дослідження, означено його методологічні засади й теоретичну базу, обґрунтовано новизну та практичну цінність отриманих результатів, уміщено інформацію про їх апробацію. Окремо слід відзначити змістовність висновків до кожного розділу, а також зальних висновків. Автору вдалося уникнути повторів, представити новий погляд на творчий спадок К.Мяскова у сфері народно-інструментального виконавства, зокрема бандурного репертуару. Аналіз музичних творів виконано на належному професійному рівні.

У першому розділі даної роботи – «Костянтин Мясков. Життєвий та творчий шлях композитора» – автором викладено інформацію про життєвий шлях Костянтина Мяскова, розвиток його творчої діяльності – від концертного виконавця-баяніста до професійного композитора. Цінним є те, що в науковий обіг українського музикознавства автором введено нові архівні джерела, (що включають рідкісні матеріали з особової справи композитора (автобіографічні дані), оцінка його композиторської творчості видатними діячами культури того часу, дані про співпрацю К.Мяскова з відомими виконавцями на народних інструментах таких як С.Баштан, В.Бесфамільнов, Ю.Алексик, Ю.Яценко, ін.) вивчення яких суттєво розширює й збагачує знання про народно-інструментальне мистецтво. Автор представляє феномен творчості К.Мяскова як результат розвитку духовно-художньої сфери суспільства. Все це – проблематика, яка до сьогодні в Україні не висвітлювалась і поступово виявляє наукові підходи проєкту в мистецтвознавчому сенсі. Даний розділ включає

детальний аналіз опублікованої по темі періодики в період 1980-2000рр., що дозволило автору окреслити загальні риси та стильові напрямки композиторської діяльності К.Мяскова у сфері народно-інструментального-виконавства.

У другому розділі – «Бандурна творчість К.Мяскова – яскрава сторінка у розвитку бандурного мистецтва ХХ ст. » – автором ставиться питання про історичне значення творчої спадщини композитора в проекції розвитку професійного академічного бандурного виконавства другої половини ХХ ст. Адже, К.Мясков створив понад 70 творів для бандури у період, коли відбулося багато знакових подій для розвитку цього інструменту (вдосконалювався інструментарій, винайдення штучних нігтів для гри на бандурі, відкриття класів бандури у ВНЗ). Це неодмінно направлено посприяло на вирішення важливих проблем виконавсько-педагогічного, методичного та репертуарного змісту.

У третьому розділі – «Оригінальність вокальної творчості К.Мяскова на прикладі вільних обробок народних пісень» – автором розкрито загальні риси та стильові ознаки вокальної творчості композитора. Подано приклади звукозображальності у вокальних творах композитора. Окремо увагу приділено вільним обробкам українських народних пісень авторства К.Мяскова, які, за своєю наповненістю виражальними засобами, вимагають від виконавців високого рівня володіння вокальною технікою та чистоти інтонування. Через практичний досвід виконання О.Бугою даних обробок, виокремлено загальні стильові риси даної групи творів композиторської спадщини К.Мяскова та, що важливо, визначені виконавські складнощі. У висновках автором системно підсумовано матеріал проєкту та визначено пріоритетність творчої спадщини композитора для розвитку народно-інструментального виконавства у другій половині ХХ ст.

Усі положення та висновки наукового обґрунтування творчого мистецького проекту є результатом власних наукових досліджень здобувача. Текст роботи та наукових публікацій не містить академічного плагіату.

Відповідність публікацій і мистецьких апробацій темі творчого мистецького проекту. Матеріали дослідження викладено в доповідях на міжнародних та всеукраїнських науково-практичних конференціях, а також висвітлено у двох статтях у науковому періодичному виданні, затвердженому МОН України з музичного мистецтва. За темою творчого мистецького проекту презентовано концертну програму «Защбетав жайворонок», яка відбулася 06 вересня 2022 року в Малому залі імені академіка О.С.Тимошенка НМАУ імені П.І.Чайковського. Усі зазначені публікації та мистецькі апробації відповідають темі зазначеного творчого мистецького проекту.

Рівень виконання мистецького творчого проекту. Ольга Буга – особистість надзвичайного потенціалу. Вона несе в собі неповторну єдність багатьох творчих сфер. В бандурному середовищі її знають і цінують як організатора і музично-громадського діяча. Її виконавська діяльність високо оцінена на престижних всеукраїнських та міжнародних конкурсах, філармонійних сценах. Природна обдарованість у поєднанні з величезною працездатністю та громадською позицією, дають той неповторний результат, який можна назвати «фанат своєї справи».

У процесі реалізації мистецького творчого проекту автор показала концертну програму, яка склалась з інструментальних та вокальних творів К. Мяскова. Вперше у одному концерті виконано 5 його прелюдій та 6 вокальних творів у супроводі бандури (більшість з яких перекладено Ольгою Бугою). Представлена програма вимагає від сучасного виконавця-бандуриста врівноважено-високорівневого володіння як інструментом, так і вокалом. З цією задачею бандуристка блискуче справилась,

продемонструвавши майстерне втілення усіх вокальних та інструментальних складнощів у вільних обробках українських народних пісень та Прелюдій К. Мяскова. Підготовка концертної програми з творів К. Мяскова стала яскравим прикладом популяризації творчості даного композитора.

Практичне значення мистецького проєкту О. Буги не викликає питань, враховуючи те, що у всіх музичних ВУЗах та навчальних закладах культури і мистецтва на відповідних кафедрах або відділеннях обов'язково вивчається історія та теорія виконавства. Крім того, і в курсах історії української музики, особливо стосовно сучасності, ще досить часто бракує інформаційних джерел для вивчення провідних тенденцій творчості окремих композиторів.

Усе зазначене дозволяє зробити висновок про те, творча та дослідницька складові мистецького проєкту відповідають вимогам Міністерства освіти і науки України, виконані на високому професійному рівні. Отже, творчий мистецький проєкт «Костянтин Мясков: вокальна і бандурна творчість в сфері народно-інструментального виконавства» творчого аспіранта Ольги Павлівни Буги може бути рекомендований до захисту на здобуття ступеня доктора мистецтва.

*Кандидат мистецтвознавства,
в.о.доцента кафедри баяна та акордеона
НМАУ ім.П.І.Чайковського*

*Заслужений діяч мистецтв України,
кандидат мистецтвознавства,
професор кафедри народних інструментів
ОНМА ім.А.В.Нежданової*

В.М.Засць

Н.В.Морозевич